

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Всесвітня історія (Нова історія країн Європи, Азії, Африки та Америки)
Világtörténelem (Európa, Ázsia, Afrika és Amerika újkora)

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни

Normatív tantárgy
PROGRAMJA

підготовки бакалаврів
alapképzés
напряму/спеціальність

014 Középiskolai oktatás (Történelem) / 014 Середня освіта (Історія) _____
(шифр і назва напрямку, спеціальності / szak kódja és neve)
szak

Розробники програми / A program kidolgozói Молнар Ф. Ф. / Molnár Ferenc

---

Затверджено на засіданні кафедри Історії та суспільних дисциплін _____
Протокол №__1__ від „28.” серпня __2017__ року
Jóváhagyva a Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék ülésén
2017. augusztus 28-án, jegyzőkönyv száma: 1.

Завідувач кафедри / Tanszékvezető _____
(підпис / aláírás) (прізвище та ініціали / név)

ВСТУП / BEVEZETÉS

Програма вивчення навчальної дисципліни “Всесвітня історія (Нова історія країн Європи, Азії, Африки та Америки)” складена відповідно до навчального плану підготовки бакалаврів/магістрів напряму (спеціальності) “_“014 Середня освіта (Історія)”

A „Világtörténelem (Európa, Ázsia, Afrika és Amerika újkora)” tantárgy programja a 014 Középiskolai oktatás (Történelem) szak alapképzés/mesterképzés tantervének megfelelően lett kidolgozva.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є / A tantárgy oktatásának tárgya: Історія країн Європи, Азії, Африки та Америки в новий час

Міждисциплінарні зв'язки / Tantárgyi kapcsolatok:
Історія Середньої Європи, Історія України

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів / A tantárgy programja a következő tartalmi modulokból áll:

1. Загальна характеристика Європи у новий час. Дипломатичні події у Європи у XVI–XVIII. ст.
2. Країни Європи у XVI-XVIII. ст.
3. Міжнародні відносини у другій половині XVII – XVIII ст.
4. Країни Америки у XVI-XVIII. ст.
5. Країни Азії у XVI-XVIII. ст.
6. Країни Африки у XVI-XVIII. ст.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни / A tantárgy céljai és feladatai

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни / A tantárgy célja:

Метою викладання навчальної дисципліни Всесвітня історія (Нова історія країн Європи, Азії, Африки та Америки) є опанування студентами суті історичних процесів, що відбувалися у країнах Європи, Азії, Африки та Америки у новий час, усвідомлення їх об'єктивного характеру, взаємозв'язку та взаємозалежності, а також закономірностей суспільно-політичного розвитку, ролі об'єктивного та суб'єктивного чинників в історії.

Згідно з загальноприйнятими хронологічними рамками, це період від XVI століття до початку XIX століття. Однак хронологічні межі окремих лекцій не завжди співпадають, що продиктовано особливостями еволюції окремих країн та завжди має спеціальне пояснення.

Період нової історії – це час зіткнення двох типів цивілізацій: західноєвропейської, з одного боку, і ряду східних, – з іншого, час становлення і утвердження колоніальної системи. Відповідно, найбільше гострими, дискусійними питаннями курсу стають: проблема рівня розвитку позначених країн до початку нового часу, проблема їх цивілізаційної, у тому числі культурно-релігійної специфіки, оцінка колоніалізму як історичного явища.

1.2. Основне завдання вивчення дисципліни / A tantárgy fő feladata:

Основними завданнями вивчення дисципліни Всесвітня історія (Нова історія країн Європи, Азії, Африки та Америки) є вивчення політичного і соціально-політичного розвитку окремого народу, окремої країни, стан культури і освіти, їх роль в світовій політиці, ознайомити з найбільш значущими дослідженнями історії цих країн. У результаті вивчення даного курсу студент повинен знати стан внутрішньої і зовнішньої політики кожної країни, основні тенденції розвитку, головну хронологію подій.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні / Az oktatási programnak megfelelően a hallgatónak:

знати / tudnia kell:

Теоретичні основи сучасних підходів до нової історії країн Європи, Азії, Африки та Америки, головні етапи політичної та культурної історії народів регіону, основну термінологію курсу та програмний фактичний матеріал в його послідовності.

вміти / képesnek kell lennie:

логічно мислити і викладати матеріал, робити аргументовані висновки, користуватися наочними приладами, додатковою літературою, використовувати основні етнологічні терміни та поняття, проводити етнографічні екскурсії, вести діалог, полеміку, аналізувати сучасні проблеми етнологічної науки. Під час лекцій, практичних занять і самостійної роботи студенти повинні оволодіти навичками роботи з історичними джерелами і спеціальною та загальною літературою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться _____270_____ години/_____9_____ кредитів ECTS.
A tárgy oktatására _____270_____ óra / _____9_____ kredit (ECTS) áll rendelkezésre.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни / A tantárgy összetevői

Змістовий модуль 1. / 1. tartalmi modul

Загальна характеристика Європи у новий час. Дипломаційні події у Європи у XVI–XVIII. ст.

1. Предмет і метод Нової історії. Особливості цивілізаційного підходу.
2. Зміст, хронологічні рамки, періодизація.
3. Політична карта і міжнародні відносини в другій половині XVI – XVIII ст.
4. Економічний розвиток. Ринок, капітал, буржуазія.
5. Початок Реформації в Німеччині. Селянська війна Томаса Мюнцера. Аугсбурзький райхстаг.
6. Кальвіністська Реформація. Реформація в Швейцарії.
7. Реформація у Франції.
8. Політична карта Західної Європи.
9. Міжнародні відносини в кінці XVI – середині XVII ст.

Змістовий модуль 2. / 2. tartalmi modul

Країни Європи у XVI-XVIII. ст.

1. Англія у в кінці XVI – середині XVII ст.
2. Англійська буржуазна революція.
3. Австрійська монархія, друга пол. 17-18 ст.
4. Прусія та малі німецькі держави у другій половині XVII-XVIII ст.
5. Іспанія і Португалія в другій пол. 17-18 ст.
6. Португалія в другій пол. 17-18 ст.
7. Італія в другій пол. 17-18 ст.
8. Скандинавські країни в другій пол. 17-18 ст.
9. Голландія в другій пол. 17-18 ст.
10. Абсолютна монархія у Франції в д. п. XVII - 80-х роках XVIII ст.
11. Епоха Просвітництва, основні характеристики.

Змістовий модуль 3. / 3. tartalmi modul

Міжнародні відносини у другій половині XVII – XVIII ст.

1. Європейські країни після Тридцятилітньої війни (1618–1648 рр.). Дипломатія другої половини XVII ст.

2. Війна європейської коаліції проти Османської імперії (1683–1699 рр.). Карловацький мир.
3. Північна війна (1700–1721 рр.).
4. Війна за іспанську спадщину (1701–1714 рр.).
5. Війна за австрійську спадщину (1740–1748 рр.).
6. Семилітня війна (1756–1763 рр.).
7. Російсько-турецькі війни XVIII ст. та їх наслідки.
8. Поділи Польщі.

Змістовий модуль 4. / 4. tartalmi modul
Країни Америки у XVI-XVIII. ст.

1. Колоніальна політика європейських держав у другій пол. 17-18 ст.
2. Передумови, причини та характер війни за незалежність у Північній Америці.
3. Початок воєнних дій. Проголошення незалежності англійських колоній.
4. Бойові дії в 1776–1783 роках.
5. Утворення США.
6. Позиція Європейських країн до англо-американської війни.
7. Повстання Д. Шейса (1786–1787 рр.).
8. Прийняття конституції 1787 р.
9. Історичне значення американської революції.
10. Латинська Америка у боротьбі за незалежність

Змістовий модуль 5. / 5. tartalmi modul
Країни Азії у XVI-XVIII. ст.

1. Проблема періодизації історії країн Азії.
2. Колоніалізм як доба історії країн Азії. Поняття колоніалізму, його витоки та перші історичні приклади.
3. Розвиток Османської імперії наприкінці XVI-XVII. ст.
4. Османська імперія. Кризове становище системи господарства та землеволодіння.
5. Османська імперія та західні країни. Виникнення Східного питання.
6. Індія у XVI-XVII. ст.
7. Ослаблення влади Моголів. Виступи проти них та піднесення маратхів. Вторгнення Надір-шаха та його наслідки.

8. Колонізаційна політика англійців у Бенгалії, методи управління. Початок підкорення Індії владі англійської корони. Парламентський акт 1774 р. У. Гастінгс та його діяльність.
9. Війна Ост-Індської компанії і Майсуром та маратхами.
10. Китай у XVI-XVII ст.
11. Економічний розвиток Китаю. Стан сільського господарства. Рівень розвитку міст, торгівлі та ремесла.
12. Вплив маньчжурського володарювання на розвиток культури Китаю. Зовнішня політика імперії. Відносини з європейцями та їх наслідки.
13. Японія у XVI-XVIII ст.
14. Арабські країни Близького Сходу у XVI-XVIII ст.
15. Імперія Надір-шаха в Ірані та встановлення влади Каджарів. Занепад держави Сефевідів та крах їх влади.
16. Надір-шах, його походи та володарювання. Розпад держави Надіра.

Змістовий модуль 6. / 6. tartalmi modul Країни Африки у XVI-XVIII ст.

1. Проблема періодизації історії країн Африки.
2. Колоніалізм як доба історії країн Африки.
3. Північна Африка у XVI-XVII ст.
4. Тропічна Африка у XVI-XVII ст.
5. Південна Африка у XVI-XVII ст.
6. Європейці на Атлантичному узбережжі Африки у XVIII ст.
7. Північна Африка та особливості її історичної долі у XVIII ст.

3. Рекомендована література / Ajánlott irodalom

- Бацер М.И. От нарратива к теории. Англо-американская историография английской революции XVII в. // Новая и новейшая история. – 1997. – №5.
- Вопросы новой и новейшей истории стран Европы и Северной Америки: Сб. науч. тр. – К.: УМК ВО, 1992.
- Гончар Б. М., Козицький М. Ю., Мордвінцев В. М., Слюсаренко А. Г.: Всесвітня історія: Навч. посіб. – К.: Знання, 2002.
- Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу. Ч. 1. /Укладач Баран. – Львів, 2002.
- Кириченко В.П. Нова історія країн Азії, Африки та Латинської Америки. – К.: Либідь, 2002.
- Козицький А. Новітня історія країн Азії та Африки. - Львів: Афіша, 2000.
- Манькина А.С. Новая и новейшая история стран Западной Европы и Америки. – М., 2004.
- Мейер М.С. Османская империя в XVIII веке: Черты структурного кризиса. – М.: Наука, 1991.
- Можейко И.В. Пираты, корсары, рейдеры: Очерки истории пиратства в Индийском океане и Южных морях (XV–XX вв.). – М.: Наука, 1991.
- Новая история стран Европы и Америки. Первый период: Учеб. пособие для студ. вузов. – М.: Высш. шк., 1986.

- Панкова Е.В. Історія Європи. Навчальний посібник. – К., 2007.
- Пономарев М.В., Смирнов С.Ю. Новая и новейшая история стран Европы и Америки. Учеб. пособие. В 3 ч. Ч. 1.– М., 2000.
- Рубель В. А. Нова історія Азії та Африки. – К.: Либідь, 2007.
- Рюде Д. Народные низы в истории. 1730–1848 гг. – М., 1984.
- Сборник документов по истории нового времени стран Европы и Америки: 1640–1870. – М., 1990.
- Согрин В. В. Политическая история США XVII–XX вв. – М., 2001.
- Тейлор А. Дж. П. Габсбургська монархія 1809–1918: Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини. — Львів: ВНТЛ Класика, 2002.
- Хрестоматия по новой истории. 1640-1870 / Под ред. В. Г. Сироткина. – М.,1990.
- Шумов С. Ирак. История, народ, культура. – М.:Монолит, 2002.
- Шумов С. История Ближнего Востока. Кодекс приличий на Востоке.-М.:Евролинц, 2002.
- Эйдус Х.Т. История Японии с древнейших времен до наших дней. Краткий очерк. – М., 1968.
- Юм Д. Англия под властью дома Стюартов: В 2 т. – М., 2003. – Т. 1.
- Conrad Totman: Japán története. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.
- Duby, Georges (szerk.): Franciaország története I. A kezdetektől a Bourbon-restaurációig. Bp., 2005.
- Fulbrook, Mary: Németország története, Budapest, 1993.
- Hahner Péter: A régi rend alkonya. Egyetemes történet 1648–1815. Panem Könyvkiadó, 2006.
- Herber Attila, Martos Ida, Moss László, Tisza László: Történelem, IV. kötet. 1500-tól 1789-ig. Bp., 2002.
- J. D.Fage, W. Tordoff: Afrika története. Osiris Kiadó, Budapest, 2004.
- K. A. Antonova, G. M. Bongard-Levin, G. G. Kotovszkij (fordította Puskás Ildikó és Major István): India története. Kossuth Könyvkiadó, 1981.
- Kennedy, Paul: Nagy hatalmak tündöklése és bukása. Gazdasági változások és katonai konfliktusok 1500–2000. Bp., 1992.
- Poór János (szerk.): A kora újkor története. Osiris Kiadó, Budapest, 2009.
- Poór János (szerk.): Kora újkori egyetemes szöveggyűjtemény. Osiris Kiadó, Budapest, 2009.
- Szántó György Tibor: Anglikán reformáció, angol forradalom. Bp., 2000.
- Világtörténelem. Főszerkesztő: Salamon Konrád. Akadémia Kiadó, Budapest, 2011.
- Wittmann Tibor: Németalföld aranykora. Bp., 1965.

Електронна бібліотека Інституту історії України Національна академія наук України:

<http://history.org.ua/>

<http://unr.memory.gov.ua/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання / Az ismeretek ellenőrzésének formája:

Модульний контроль/Modulzáró dolgozat, екзамен/ vizsga

5. Засоби діагностики успішності навчання / Az ismeretek ellenőrzésének módszerei:

Дві види підсумкового контролю: письмова та усна/A ismeretek ellenőrzése írott és szóbeli formában zajlik.